

Työterveyshuollon kilpailutukseen osallistuminen

Kunnanhallitus 29.08.2022 § 122
392/02.08.00/2022

Valmistelija

kunnanjohtaja Marjut Ahokas, marjut.ahokas@ilomantsi.fi.

Työnantajan on järjestettävä työterveyshuoltolain (1383/2001) mukainen lakisääteinen ennaltaehkäisevä työterveyshuolto henkilöstölleen (Kela 1 korvattavuus). Sairaanhoidtopalvelujen järjestäminen henkilöstölle on työnantajalle vapaaehtoista (Kela 2 korvattavuus). Ilomantsin kunnan henkilöstön työterveyshuoltopalveluihin on kuulunut lakisääteinen ennaltaehkäisevä työterveyshuolto ja työterveyspainotteinen sairaanhoito.

Kunta on ostanut inhouse-periaatteella henkilöstönsä työterveyshuoltopalvelut Siun työterveys Oy:ltä. Siun työterveyden omistaa Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymä Siun Sote. Siun työterveys on voinut tuottaa Pohjois-Karjalan kuntien omille henkilöstöille työterveyshuollon palvelut inhouse-periaatteella, sillä Pohjois-Karjalan kunnat omistavat kuntayhtymän, joka omistaa Siun työterveyden 100 %:sti, ja kunnilla on yhteisesti valittuja edustajia yhtiön hallituksessa.

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen käynnistyessä 1.1.2023 kuntayhtymä lakkautuu, jolloin kuntien välillinen omistajuus Siun työterveyteen päättyy ja inhouse-asema (sidosyksikköasema) ei toteudu. Ilomantsin kunnalla on yhä 1.1.2023 lukien lakisääteinen velvollisuus järjestää työterveyshuolto henkilöstölleen.

Pohjois-Karjalan kunnat ovat omistajaohjausneuvotteluissa 27.4.2022 linjanneet omistajien tahtotilana, että Siun soten on kiirehdittävä syksyn 2021 omistajaohjauksessa annetun ohjeistuksen mukaisesti kuntayhtymän omaisuuden myymistä siten, että omaisuuden realisoimiseen liittyvät prosessit on saatu asianmukaisesti loppuun saatettua ennen kuntayhtymän purkautumista ja hyvinvointialueen alkamista. Omistajaohjausneuvotteluissa on nimetty kuntayhtymän omaisuuden realisointiin liittyvänä järjestelynä Siun työterveys Oy:n osakekannan myynti. Kuntayhtymän hallitus päätti 20.6.2022 §:ssä 149 tehdä myyntitoimeksiannon BDO Oy:n kanssa. BDO tuottaa Siun sotelle asiantuntijapalveluita Siun työterveys Oy:n osakkeiden ja palveluiden kilpailuttamisprosessissa.

Siun työterveys Oy:n myynti tarkoittaa työterveyshuoltopalvelujen kilpailuttamista ja osakkeiden myyntiä hankintamenettelyssä. Kilpailutus toteutetaan yhteiskilpailutuksena. Kilpailutuksen kokonaisuuteen sisältyy Siun työterveyden nykyisille asiakkaille tuottamat työterveyshuoltopalvelut sekä Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen järjestämisvastuulla olevat työterveyspalvelut alueen yrittäjille ja työnantajille.

Osana kilpailutusprosessin valmistelua Siun työterveyden nykyisten työnantaja-asiakkaiden edustajista - Siun sotesta ja kunnista - koostuva laatutyöryhmä on yhteistyössä valmistellut laatukriteerejä työterveyshuoltopalvelujen kilpailutukseen. BDO:n toteuttama markkinavuoropuhelu sekä kuntien ja Siun soten/Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen lausuntokierros laatukriteereistä päättyi 26.8.2022, jonka jälkeen laatutyöryhmä voi vielä tarkentaa laatukriteerejä.

Työterveyshuoltopalvelujen laatukriteerit yhteiskilpailutukseen markkinavuoropuhelun ja lausuntokierroksen versiossa pääpiirteittäin:

- Laatukriteeristössä työterveyshuoltopalvelujen ydintä ovat vahvat lakisääteiset ennaltaehkäisevät työterveyshuollon palvelut, joita täydennetään työterveyspainotteisilla sairaanhoitopalveluilla. Työnantaja-asiakas voi tarkentaa palvelujen laajuutta: tarkennukset sovitaan palveluntuottajan kanssa työnantajan määrittelemällä laajuudella.
- Työterveyshuollon laatukriteereissä otetaan kantaa mm. vaadittuihin työkykyä ja terveyttä edistäviin palveluihin ja käytäntöihin, työterveysyhteistyön muotoihin ja rakenteisiin palveluntuottajan ja työnantaja-asiakkaan välillä sekä raportointiin. Vapaaehtoisten sairaanhoitopalvelujen osalta korostetaan hyvän työterveyshuoltokäytännön mukaisia työterveyspainotteisia yleislääkäritasoisia sairaanhoitopalveluja. Laatukriteereissä otetaan myös kantaa työterveyshuollon palvelujen saavutettavuuteen (vastaanotolle pääsy arkipäivissä) sekä kilpailutettavan kokonaisuuden palveluverkkoon. Laatukriteerit eivät edellytä palveluverkkoa Siun työterveyden palveluverkon nykyisellä laajuudella eivätkä ne edellytä työterveyshuollon toimipistettä kaikilla paikkakunnilla. Laatukriteereissä työntekijällä olisi myös mahdollisuus varata vastaanottoaika mistä tahansa palveluntuottajan toimipisteestä sairaanhoidollisten palvelujen (Kela 2) osalta. Lisäksi sähköiset palvelut, kuten etävastaanotto toiminta ja chat-palvelut, tukevat oikea-aikaista työterveyspalvelujen saavutettavuutta. Puhelimitse tai chat-palvelussa tehty hoidon tarpeen arviointi on edellytys sairaanhoidon vastaanoton ajanvaraukseen.
- Laatukriteereissä edellytetään, että laatukriteerien realisoituminen palveluntuottajan toiminnassa ja työterveysyhteistyössä tapahtuu viimeistään 12 kuukauden kuluessa sopimuksen mukaisen toiminnan aloituksesta. Yhteiskilpailutukseen osallistuvat palveluntuottajat vastaavat joko täyttävänsä laatukriteerit tai ei. Osasta kriteereistä vaaditaan liite, esimerkiksi prosessikuvaus. Palveluntuottajan valinta yhteiskilpailutuksessa tapahtuu kaikki kriteerit täyttävien palveluntuottajien välillä yhtiön osakkeista tarjotun ostohinnan perusteella.

Kuntien tulee tehdä sitovat päätökset yhteiskilpailutukseen osallistumisistaan 30.8.2022 mennessä. Jos kunta päättää osallistua yhteiskilpailutukseen, kunta ei voi myöhemmin vetäytyä hankintamenettelystä ilman Hankintalaissa mainittua todellista ja perusteltua syytä (Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista 1397/2016 125 §).

Työterveyshuoltopalvelujen suoraosto ilman kilpailutusta ei ole Ilomantsin kunnalle mahdollista. Työterveyshuollon kustannukset olivat vuosina 2019 – 2021 noin 68 000 – 117 000 euroa vuodessa, jolloin hankinta-arvo ylittäisi kansallisen kynnyksarvon. Yhteiskilpailutukseen osallistumisen etuna on tässä muutosvaiheessa hyödynnettävä Siun työterveyden nykyisten työnantaja-asiakkaiden yhteisesti muodostama näkemys vaikuttavista henkilöstön työkykyä ja työterveyttä edistävästä työterveyspalveluista.

Vaihtoehtona yhteiskilpailutukseen osallistumiselle on, että Ilomantsin kunta kilpailuttaa työterveyshuollon palvelut itsenäisesti, mikä olisi aikataulullisestikin haasteellinen vaihtoehto kunnalle ja täten käytännössä poissuljettu vaihtoehto. Ilomantsin kunnan alueella ei ole myöskään nykyisin markkinoilla toimivan työterveyshuollon palveluntuottajan toimipistettä. Oman kilpailutuksen lopputulemana kunnan henkilöstön työterveyshuollon toimipistettä ei

todennäköisesti tulisi kunnan alueelle, vaikka toimipisteen sijainti nimenomaisesti Ilomantsin kunnan alueella koettaisiin oleelliseksi asiaksi kunnalle. Kunnan henkilöstöä asuu Ilomantsin lisäksi muun muassa Joensuussa, jolloin suurella osalla henkilöstöä luontainen asiainn suunta on muutoinkin yleisesti myös Joensuuhun.

Kokouksessa esitellään markkinavuoropuhelun ja lausuntokierroksen jälkeen valmistuneet työterveyshuollon laatukriteerit yhteiskilpailutusta varten. Hankintailmoitus on suunniteltu julkistettavan 31.8.2022. Hankintailmoituksen julkaisee Siun sote.

Yhteiskilpailutuksesta huolimatta kukin työnantaja-asiakas tekee itsenäisesti erikseen päätöksen työterveyshuoltopalvelujen hankinnasta sekä palvelusopimuksen yhteiskilpailutuksessa valitun palveluntuottajan kanssa. Palvelusopimuksen kesto on lähtökohtaisesti neljä vuotta.

Työterveyshuoltopalvelut ja niiden hankinta on luonteeltaan asia, joka on käsiteltävä yhteistoiminnassa henkilöstön edustajien kanssa. Työterveyshuoltopalvelujen yhteiskilpailutuksen valmistelusta on tiedotettu yhteistyötoimikuntaa. Asia käsitellään kunnan yhteistyötoimikunnassa syksyn aikana.

Esittelijä Kunnanjohtaja Ahokas Marjut

Päätösehdotus Kunnanhallitus päättää,

1. että Ilomantsin kunta osallistuu työterveyshuoltopalvelujen yhteiskilpailutukseen oman henkilöstönsä työterveyshuoltopalvelujen osalta, ja
2. valtuuttaa Siun soten julkaisemaan yhteiskilpailutusta koskevan hankintailmoituksen.

Päätös Hyväksyttiin.

Toimenpiteitä varten ja tiedoksi

1. kirjaamo@siunsote.fi